

Duh Trstenjakov po »Ljubljanskem Zvonu«. — »Slovenec«, s katerim je naš list, odkar je zdaj že pokojni g. Jerič stopil iz njega uredništva, ves čas živel v miru, priobčil je dné 24. malega travna t. l. v svoji 93. številki pod zgoraj navedenim naslovom dolg članek, katerega otrovno želo se obrača tudi zoper podpisanega urednika kot c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. Povod »Slovenčevemu« članku je dalo kratko poročilce, natisnjeno v 4. št. letošnjega »Ljubljanskega Zvona« o Trstenjakovem spominskem večeru, katerega je priredilo dné 29. sušca t. l. »Pisateljsko podporno društvo« v ljubljanski čitalnici. Urednik »Ljubljanskega Zvona«, kakor vedó vsi udeleženci, pri tem spominskem večeru ni bil navzočen, pač pa je naprosil svojega prijatelja, naj mu za »Ljubljanski Zvon« spiše kratko notico o njem. Dotično poročilo podaje med drugimi stvarmi tudi 14 vrstic obsežen posnetek slavnostnega govora, katerega je ta večer govoril g. dr. D. Majaron o Trstenjaku. Tam se bere tudi stavek: »Trstenjak je skoro jedino le s slovensko inteligenco, zlasti mlajšo, občeval in dopisoval, ni bil suženj svojega stanu, ker ni iskal dogmatikov, nego resnicoljubnikov in takih, ki so po idealih hrepeli.« Sicer pravi g. dr. Majaron v popravku, katerega je poslal »Slovencu« in na katerega je opozoril tudi nas, da ni govoril teh besed — toda urednik naš ni mogel tega vedeti, ker ga, kakor rečeno, ni bilo pri slavnosti. Naravno je tudi, da naš poročevalec govora ni navajal dobesečno, ampak da je brez prave zveze navedel samó najmarkantnejše besede, ki so dobile tako morebiti drugačen pomen, nego jim ga je dal govornik. Toda kdor mirno, razsodno in razborito bere dotične vrstice, najde v njih — vsaj na urednika so naredile ta vtisek — da je hotel govornik reči: »Trstenjak ni bil noben stenolom (»aries«) radikalne stranke med duhovniki; hodil je svojo zlato srednjo pot (»Juste milieu« se je podpisaval večkrat sam) zatorej je rad občeval tudi s posvetnimi književniki. Trstenjak pri posvetnem razumništvu ni iskal momentov, ki jo ločijo od duhovnikov, ampak momentov, ki jo družijo z njo.«

Urednik je dr. Majaronovim besedam dajal takšen pomen, zatorej jih je natisnil »bona fide«.

Kaj pa pisalec »Slovenčevega« članka izvaja iz zgoraj navedenih besed? Z divno domišljijo in veliko strastjo izvaja iz njih, da Trstenjaku dogmatiki niso bili resnicoljubi; da je bil Trstenjak največji izvržek svečeniškega stanu; da je bil licemerec in kruhoborec, ki je zlorabljal svojo cerkveno oblast; da je bil najbolj neznačajan duhovnik, kar si jih moremo misliti — vse to podtika govorniku. Kdo bi se pri teh besedah »Slovenčevega« — »modroslovca« ne domislil Mephistophelovih besed:

Mit Worten lässt sich trefflich streiten,
Mit Worten ein System bereiten,
An Worte lässt sich trefflich glauben,
Von einem Wort lässt sich kein Jota rauben.«

Pisalec omenjenega »Slovenčevega« članka pa napada tudi mene kot c. kr. okrajnega šolskega nadzornika; pravi, da sem sam živa priča, kako potrebna nam je verska šola; vpraša: »Kje je tu garancija za versko-nravno izgojo mladine?« in se boji, da tudi proti »brezverskim« učiteljem ne izpolnujem svojih uradnih dolžnostij. In to vse zategadelj, ker sem posnetek dr. Majaronovega govora natisnil v »Ljubljanskem Zvonu«!

Najprej bi »Slovenčevega« pisalca vendar rad vprašal, kje je poslušal svoj collegium logicum. — Kako pa more urednik »Ljubljanskega Zvona« odgovoren biti za to, kar je govoril ali kar ni govoril g. dr. Majaron? Kaj se tudi g. urednik »Slovenčev« identificira z vsem, kar je tiskano v njem? — G. dr. Lampe n. pr. priobčuje v svojem listu razpravo o rokovnjačih, ali kaj bi rekli pametni ljudje, ko bi kdo vstal in rekel: »G. dr. Lampe opisuje v svojem listu rokovnjače. Sumujiv je zatorej, da mu prijajo tisti socijalistični nazori kakor tem Iz Marijanišča z njim!« — Kaj ni bila dolžnost »Ljubljanskega Zvona« omeniti dr. Majaronov govor, bodisi že takšen ali takšen? Kako

more pisalec »Slovenčev« mojo osebo stikati z govorom dr. Majaronovim in ta govor zlorabiti v to, da denuncira moje uradno poslovanje?

Teško in zoprno se je človeku zagovarjati proti napadom, iz trte izvitim in pisanim z očitno škodoželjnim namenom. Ali ravno zato, ker je pisalec »Slovenčev« svoj namen pokazal preočitno, ker že agresivni napis dotičnemu članku izdaja, da napad ne meri samo na g. dr. Majarona, ampak tudi na mene, prisiljen sem mu odgovoriti to:

1. Za svojega blizu triletnega poslovanja kot c. kr. okrajni šolski nadzornik v šolskem okraji radovljiškem sem živel z vsemi ondotnimi duhovniki v miru in prijaznosti, z nekaterimi celo v osebnem prijateljstvu. Učiteljstvo sem pri vseh javnih okrajnih konferencah, kakor tudi v privatnih razgovorih opominjal, naj pri pouku in vzgoji z duhovniki delujejo zložno, ker samo tedaj, kedar se učitelj in duhovnik vzajemno podpirata, možno je pri vzgoji šolske mladine doseči lepih uspehov. — Ko sem bil leta 1889. iz Radovljice premeščen v Ljubljano, zahvalil se mi je v polno zbrani seji c. kr. okrajnega šolskega sveta radovljiškega g. dekan Jožef Razboršek s toplimi besedami, da sem za svojega uradnega poslovanja njega, gg. katehete in vse cerkvene organe pri šolstvu izdatno podpiral, ter je zahteval, da se ta njegova zahvala zabeleži v sejni zapisnik.

Drug ud c. kr. okrajnega šolskega sveta, c. kr. upokojeni vojaški duhovnik g. Fr. Čarman, izrekel je, da se z izjavo dekanovo popolnoma sklada, ter je tudi zahteval, da se to zapiše v sejnem zapisniku.

2. V seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega dne 2. grudnia 1889. leta izrekel mi je ljubljanski župan, preblagorodni gospod Peter Grasselli, zahvalo za moje taktno in uspešno uradno poslovanje kot c. kr. okrajni šolski nadzornik, in tej zahvali so se pridružili vsi udje c. kr. mestnega šolskega sveta, med njimi brez pridržka tudi g. kanonik Andrej Zamejec, kar je tudi zabeleženo v dotičnem zapisniku.

3. »Brezverskih učiteljev« pri svojem uradnem poslovanju nisem našel nikjer. Kako pa se je pod mojim nadzorstvom godilo učiteljem, ki so se ostentativno ogibali nedeljske maše, to »Slovenčevemu« pisalcu lahko pové č. g. Bl. Artelj, župnik kranjsko-gorski.

4. Kake nazore imam o versko-nravni vzgoji naše mladine, to sem v navzočnosti ljubljanskega učiteljstva, šolske mladine in mnogobrojne odlične gospode določno in jasno povedal v daljšem govoru dne 4. vinotoka 1889., ko smo otvarjali novo ljudsko šolo v Poljskih ulicah v Ljubljani. Visok dostojanstvenik mi je rekel po govoru: »Sie haben heute sehr treffend gesprochen«; g. mestni katehet Janez Smrekar me je osebno zahvalil za migljaje, katere sem dal v svojem govoru učiteljem in roditeljem, in isti »Slovenec« je rekel v svojem poročilu tisti večer, da je bil moj govor »lep«. Jaz svojih nazorov o versko-nravni vzgoji naše mladine od dne 4. vinotoka 1889. nisem v ničem izpremenil; ako so tedaj ti nazori »lepi«, zakaj me bije?

Kakšnih garancij še zahtevate?

Brezvestne rokovnike, ki so iz sebičnih in zlobnih namenov po krivem tožili ali ovajali svoje sograjane sodišču, imenovali so stari Atenci »sykophante«; kakšno ime pristaje brezimnemu pisalcu, ki me v navedenem članku grdi brez vse dejanske podlage in brez vsakega povoda — to razsoditi prepuščam z mirno vestjo vsem poštenim in resnicoljubnim ljudem. »Slovenca« pa prosim, da popravi krivico, katero mi je storil.

Fr. Levec.

„Ljubljanski Zvon“

izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: Fr. Levec i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Fr. Levec. Uredništvo in upravištvo v Ljubljani, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.